

Norsk Forening for Maritim Medisin

Nærings- og fiskeridepartementet

Bergen, 2020-01-31

Innspill til maritim stortingsmelding

Norsk Forening for Maritim Medisin har i over 50 år arbeidet for å fremme maritim medisin i Norge. Som en viktig og betydningsfull nasjon med en internasjonal uforholdsmessig stor maritim virksomhet, har Norge en viktig rolle å spille også innen maritime medisin. Maritim medisin bør derfor ha sin plass i regjeringens nye maritime stortingsmelding.

Personellet er vår viktigste ressurs, er et utsagn vi ofte hører. Norsk Forening for Maritim Medisin er helt enig og understreker at det er personell med riktig kompetanse, funksjonsevne og helse vi må ha på riktig sted for å få full effekt. Norge kan aldri konkurrere på pris, vi må derfor vektlegge andre fortrinn enn pris.

Kvalitet er et slikt fortrinn.

Bedre medisinsk kursing og trening av skipperne

Ombord er det skipperen som er lege. Første gang skipperne fikk utdanning i helsefag var i 1884. I dag er utdannelsen hjemlet i STCW konvensjonen. Sjøfartsdirektoratet passer på og mange skoler og sentre tilbyr undervisning. Undervisningen er ikke god nok. Legene som gir helseråd per telefon og data til skip i regi av Radio Medico ser tydelig at norske sjøfolk ikke er like gode som andre til å undersøke, kommunisere og behandle. Svenske og danske sjøfolk er bedre. Dette er, etter Radio Medicos, oppfatning fordi undervisningen sjøfolkene får i våre naboland er bedre. Å lære skipperne å være lege ombord er vanskelig. For å få like god kvalitet, bør vi gjøre som våre nordiske kolleger, sentralisere undervisningen til ett sted og la leger med erfaring fra telemedisinske rådgivning, Radio Medico, legge opp og delta i undervisningen. Det ligner på det som våre nordiske kolleger gjør og det vil sikre bedre diagnostikk og behandling ombord på norske skip. God diagnostikk og behandling vil kunne redde liv, fremme helse og redusere behovet for evakueringer og avvik fra planlagt seilas. Grunnleggende førstehjelpskurs er prosedyrekurs og bør fortsette ved skole og sikkerhetssentra, men kurs for skipperne og styrmenn, havets lege, må sentraliseres og forbedres.

Vi trenger et Norsk Maritimt Helseregister

De fleste arbeidstakere som jobber i maritim sektor, sjøfolk, losere, petroleumsarbeidere og dykkere, har krav til helseattest for å kunne jobbe. Hovedgrunnen til disse spesielle krav er sikkerheten ved virksomheten og de andre som jobber på samme sted. Folk som ikke er friske nok, må finne seg jobber andre steder. På tross av at alle som jobber ombord er selektert etter strenge helsekrav, forteller Statistisk Sentralbyrå oss at matros er den yrkesgruppen som har lavest forventet levealder av alle yrkesgrupper.

Slik trenger det ikke å være. Vi vet lite om hvorfor sykkelighet og dødelighet i denne gruppen arbeidstakere er så høy. Hvis vi skal kunne sette inn målrettede - og dermed effektive - tiltak, må vi kjenne til detaljer omkring sykdoms- og skadebelastning. En kunnskapsbasert, effektiv og langvarig strategi for at denne utfordringen skal kunne håndteres, medfører at et Norsk Maritimt Helseregister må etableres. Dette viktige løft for sjøfolkene og næringen kan kun skje gjennom en politisk beslutning.

Stortinget vedtok i 2005 å opprette et det som i dag er Norsk Senter for Maritim og Dykkemedisin ved Haukeland Universitetssykehus. Den telemedisinske rådgivningstjeneste for skip, Radio Medico, er en del av senteret. Et Norsk Maritimt Helseregister bør opprettes som en integrert del av senteret, som er landets eneste sivile fagmiljø i maritim medisin.

Vi må satse på kompetanse og sikkerhet

Regjeringens strategi er å styrke, legge forholdene til rette for og lykkes med fortsatt satsing på de maritime næringer. For å lykkes med denne strategien må vi utnytte våre komparative fortrinn. Ett fortrinn er vår plassering, vår kyst og våre havområder, ett annet fortrinn er vår historie, tradisjon og akkumulerte maritime kompetanse, et tredje er et avansert digitalisert samfunn med høyt utdanningsnivå preget av helse, stabilitet og tillit.

Mye av vår maritim virksomhet drives i særdeles sårbare områder hvor uønskede hendelser vil kunne få svært store konsekvenser. Langt de fleste uønskede hendelser er et resultat av menneskelige feil eller mellommenneskelige feil. Helse og funksjonsevne er helt sentrale positive verdier i en slik ligning. Vi må bli mer profesjonelle innen fagfeltet maritim medisin, kunnskapsbasen vår er for dårlig og det er nødvendig med satsing på utvikling og forskning. Et Norsk Maritimt Helseregister er et fundament, men uten et omfattende forskningsprogram innen maritim helse vil et godt faglig grunnlag ikke kunne etableres og videreutvikles.

Forskningsbaserte internasjonale felles spilleregler

Selv om Norge er stor innen maritime næringer, er vi avhengig av at internasjonale regler finnes og avtaler inngås og respekteres. Som et velorganisert, gjennomdigitalisert og velfungerende samfunn er vi innenfor maritim helse i en vesentlig bedre utgangsposisjon til å fremskaffe forskning og evidensbasert kunnskap enn de fleste andre land. Dette vil gi oss gode argumenter og fortrinn i det internasjonale arbeid for felles rammer og derigjennom bærekraftige internasjonale løsninger, sikkerhet og helse i de maritime næringer.

Vil vi oppnå dette, må vi satse på maritim medisin.

Med hilsen

Jan Sommerfelt-Pettersen (elektronisk signert)
Lege, spesialist i samfunnsmedisin, kontreadmiral (p)
President Norsk Forening for Maritim Medisin